

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. če se enkrat tiska; 24 v. če se dvakrat, in 30 v. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Volilni katekizem za slovenske kmetijske volilce.

In kdor te moje besede sliši in se ne ravna po njih, je podoben nes pametnemu možu, ki je svojo hišo postavil na pesek.

Evang. sv. Matevža 7, 26.

I.

1. Kaj je prva naloga slovenskega kmetijskega poslanca?

Prva naloga vsakega poslanca, ki so ga kmetje izvolili, je, da varuje koristi kmetijskega ljudstva sploh in pred vsem koristi svojih kmetijskih volilcev.

2. Česa se mora zavedati slovenski kmetijski poslanec?

Zavedati se mora, da je sin slovenskih starišev, in da je kmetijski stan prva podlaga cele Avstrije in zlasti slovenskega naroda.

3. Kako mora kmetijski poslanec postopati?

Kmetijski poslanec mora ohraniti svojo neodvisnost tako do vlade, kakor od duhovščine in se ne sme dati podkupiti ne z denarjem, ne z redovi ali z odlikovanji; postopati mora po svojem prepričanju in pri vsaki priložnosti mora najprej vprašati, če je dotična stvar kmetu koristna ali škodljiva. Če je škodljiva kmetu, se jej mora upreti brez ozira na druge.

4. Katerega stanu naj bo torej kmetijski poslanec?

Kmetijski poslanec naj bo sam kmetijski posestnik, zakaj le tak pozna res težave in bremena, ki tarejo kmetijski stan, samo on pozna res želje in potrebe kmetijskega ljudstva in jih bo toliko krepkeje zastopal, ker s tem pomaga tudi sam sebi.

5. Zakaj pripadnik drugega stanu ni sposoben za kmetijskega poslanca?

Pripadnik drugega stanu ne more biti dober zastopnik kmetijskega stanu, ker ima vsak stan svoje posebne koristi, in ker so te koristi največkrat nasprotne koristim kmeta, ne glede na to, da pripadnik drugega stanu, tudi duhovskega, nima smisla za kmetijske želje in ne pozna kmetijskih potreb.

6. Ali ima kmetijski stan dovolj poslancev v državnem zboru?

Kmetijski stan nima dovolj poslancev v državnem zboru. Po pravici bi jih moral imeti več. A tudi s sedanjim številom poslancev bi se dalo veliko več koristnega doseči, ako bi kmetijski poslanci imeli kaj smisla za koristi kmetijskega stanu in kaj srca za kmetisko ljudstvo.

7. Zakaj se doslej za kmetijski stan skoraj ničesar doseglo?

Za kmetijski stan se doslej zategadelj skoraj ničesar doseglo ni, ker je bilo mej 130 kmetijskimi državnimi poslanci samo 47 kmetijskih posestnikov in 83 plemenitažev, duhovnikov in uradnikov. Ti plemenitaži, duhovniki in uradniki so v državnem zboru zastopali koristi svojega stanu, ne pa koristi kmetov in zato se ni za kmetisko ljudstvo skoro ničesar storilo.

8. Ali je torej potrebno, da kmetje pošljejo kmete v državni zbor?

Ni samo potrebno, ampak sveta dolžnost je, da volijo kmetje v državni zbor samo kmete, ker tudi drugi stanovi volijo samo poslance svojega stanu. Veleposestniki-plemenitaži volijo plemenitaže, veleposestniki-duhovniki samo duhovnike, meščani samo meščane, nikdar ne kmetov.

9. Zakaj stori kmet napako, če glasuje za poslanca, ki ni njegovega stanu?

Zato, ker da s tem izkoriščevalcem kmetijskega stanu orožje v roke, da zatirajo kmetijski stan. Kdor torej voli na primer duhovnika, izda svoj lastni stan.

10. Ali se mora kmet varovati tudi gotovih kmetov?

Kmet se mora varovati tudi pred tistimi kmeti, ki iz lakomnosti, častiželjnosti ali zaslepljenosti ne stojijo ob strani kmetov, ampak se ravnaajo tako, kakor jim ukazujejo v farovžih.

11. Katere stranke so kmetom najbolj sovražne?

Najbolj sta kmetu sovražni fevdalna stranka in klerikalna stranka.

Proč od farovža.

S člankom v zadnjem listu smo farovškim na prste stopili. »Slovenec« se je že oglasil proti nam.

Mi smo pisali, da mora kmet sam za to skrbeti, da opravi farovško gospodo s svojega hrbta. »Slovenec« pravi, da ne, farovski morajo ostati naj grede advokati kmetu s hrbta. Prav! Vsi tisti advokati, ki delajo nepostavno svoje račune. Dokler se bo svet še pravdal, bodo drugi seve vešali. Advokatom so dane postavne meje za račune, in sodnik jih odmerja po teh postavnih mejah. Poštenim advokatom se tedaj ni treba bati sodnega dne. Pač pa onim, ki vsako stvar vzamejo in pri računih, kateri niso podvrženi sodnemu odobrenju, nepostavno postopajo. Pozovemo »Slovenca«, naj nam pove, kdo na Kranjskem je takšen advokat! Pisec omenjenega članka ga posebno pozivlja, da to pove. Če ne, naj mu bo povedano, da je prav pri-

prosti obrekovalec. — Sicer pa vemo, da ne bo odgovora; ti farovski se ne zmenijo za take pozive.

Navedli smo izrek grofa Tolstega, da mora plemič in duhovnik kmetu s hrbta doli. »Slovenec« pravi, da naša narodna stranka hodi z veleposestniki-plemiči. Naši kranjski veleposestniki podpirajo res tu in tam naše poslance, kakor podpirajo včasih tudi klerikalne. Ali kaj so ti naši veleposestniki? Večji kmeti so. Kuhajo z vodo, kakor kmet. 200 do 600 oralov ima in revež ne more dobiti delavcev, kakor kmet ne, ne more s pridom prodati svojih pridelkov, kakor kmet ne, davke ima take, da se mora zadolžiti in njegove grajščine se parcelirajo, ali na bobnu prodajajo kakor kmečke. Te, mišljenja veleposestnike, mora vsak razumen človek šteti mej večje kmete. Ali drugo gospodo smo imeli pred očmi, ko smo grofa Tolstega navedli. To so isti grajščaki, ki imajo v naši Avstriji po petdeset do več sto tisoč oralov lepe, najlepše zemlje v svoji trdni roki, ki imajo dohodkov na leto po sto in še več tisoč gold., ki imajo za revne plače nabroj poljskih delavcev v tlaki, ki tisoče oralov zemlje pridni kmetijski roki odtegujejo, na katerih posestvih bi po tisoč kmetijskih družin dobro živelo. In v misli so nam bili oni menihi, ki velike grajščine nakupujejo, tako kmetom zemljo, hosto in travnike jemljejo ter na to preže, da dobijo po testamentih od neumnih bab še več zemlje in denarja in delavce za samostanski ričet in njive v najem za drag denar ali za tlako.

Duhovnik, kakor vsak snedec: doli s kmeskega hrbta. Koliko pa vzamete vi duhovniki iz uboge kmetijske kašte. Mi pravimo: Vsak stan naj ima ljudi, ki zamorejo sami misliti, svoje koristi zasledovati. Čim več jih je, tem bolje. Poveljništvo družih stanov nad kmeti naj neha; kmetje naj se tako vzgajajo, da bodo sami znali spoznavati svoje koristi. In ker zdaj farovski na kmetijskih hrbtih in še prav široko sede se pravi to toliko, kakor: farovž dol s tega hrbta.

Ali naši duhovniki pravijo: »Mi smo najboljši prijatelji kmeta.« Če bi to res bilo! Ti duhovniki, višji kakor nižji, so trdno zvezani z onimi gori omenjenimi grajščaki, ki si lastijo tisoč oralov najboljše zemlje, na kateri ni ločka najti. Stotisoče vlečejo posamezni škofje na leto iz teh posestev. Ta žlahta drži vkup, kakor klošč. Kdo bo dal lepo zemljo iz rok! Kdor ima zemljo v lasti, je gospodar čez uboge ljudi, je stara stvar. In zato skrbijo le-ti, da imajo dosti moči v državnih vladah, da se delajo postave, ki bi ta svet tako razdelile, da bi lahko več sitih ljudi živelo na njem.

Da pa se take postave ne delajo, skrbijo za to, da se ta lačni kmet ne zbudi ter pri volitvah ne pozivlje v zборе svojih ljudi, ampak da pošlje mačka po maslo.

To naši farovski dobro vedo. Se tudi nič ne sramujejo pred kmetom, ker ga imajo že za tepca. Na kat. shodu v Ljubljani so rekli godcem, naj napravijo velik tuš, ko so se prikazali knezi Windischgrätz, lastniki velikanskih posestev na Notranjskem. Pisali so potem, da je »počastilo« kat. »shod« tudi »visoko plemstvo.« Nekaj kmetov se je našlo, da se je globoko poklonilo tej gospodi in s klobuki pod pazduhom rekli: zahvalim za vprašanje. —

Tega skrivljenega kmetskega hrbišča je pa na Slovenskem dosti advokatov sram. Advokat je po postavi danes že tako postavljen, da se mu ni treba pred nobeno oblastjo priklonjevati. Advokati družih narodov so stali v prvih vrstah v bojih za osvobojenje narodov iz sužnosti. Kat. duhovniki ne. —

Tudi na Slovenskem so advokati najboljši vojščaki v tem delu. Mislimo si, ljubi farovski »Slovenec«, vse naše narodne boje brez naših advokatov in danes bi se še v naših sodiščih uradovalo nemški, in danes bi kranjski škofi, kakor mariborski škof Napotnik, slov. kmetije sin, za slovenske ljudstvo namenjeno novo cerkev z nemško pridigo odprl, in danes bi se pridigavalo še v naših mestih po cerkvah nemški, kakor še zdaj nemške jezuite v ta mesta vlačijo. Še duhovniki ne morejo kaj prida storiti, če nemajo kakega advokata v svoji službi, ki si dajo to žalostno delo dobro plačati.

Pride čas, ko bodo advokatje in duhovniki na prav majhen kos kruha postavljeni. Enkrat bo kmet vrgel vse sneže iz svoje hiše. Ne bo bežal v Ameriko, ampak doma ostal, pametno delal in pametno si sam uravnaval svoje gospodarske, družbene in politične stvari. Prej ko to stori, boljše bo za nj. Kaj pa je, če advokatu ne bo živeti? Pa bo več kmetov! In če dominus vobiscum kruha strada, bo marsikateri fant za kmetijo reden. Je že tako na tem svetu in zato kličemo: duhovniki doli s kmetskega hrbita!

Politični pregled.

Volilno gibanje. Priprave za državnozborske volitve so postale v vseh kronovinah prav živahne. Posebno zanimivo je to gibanje na Tirolskem. Tam so se kmetje z vso odločnostjo vprli voditelju nemških in tudi slovenskih klerikalcev, bivšemu ministru Dipauliju. Ta ljubljene vseh škofov in prelatov bo najbrž grdo pogorel v dosedanem svojem okraju in bo moral iskati mandat pri veleposestnikih. Kako klerikalci kmetske volilce zaničujejo, to se je tudi pokazalo na Tirolskem. Opat Treuinfels je na shodu v Valsu rekel kmetom-volilcem, ki so ga začeli spraševati o političnih stvareh: »ne vprašajte, saj tako ničesar ne razumete. Božji blagoslov je glavna stvar. Molite, tako se najbolje vdeležujete »politike.« — Moli in molči — je opat zaklical kmetom in kakor ta nemški opat, tako mislijo tudi slovenski klerikalci.

Vojna v južni Afriki je že tako kakor končana. Predsednik transvalske republike. Krüger se je odpeljal v Evropo. Tu in

tam se sicer še pojavljajo v Transvalu male čete Burov, ali brez resnega uspeha. Krvavo rajanje je pri kraju. Velika Angleška je požrla mali Transval.

Vojna na Kitajskem. Rusija in Združene države ameriške se več ne vdeležujejo vojne zoper Kitajsko. To vodijo samo še Nemčija, za katero caplja naša država, potem Francija in Angleška. Najbolj je v to zapletena Nemčija. Položaj je prav nevaren. Kitajski cesar se je s cesaricomaterjo in celim dvorom namenil daleč v notranje kraje države. Vrh tega je v južnih krajih nastala revolucija, ki se čudovito hitro razširja. Nemčija se utegne še bitko kesati, da se je tako čez glavo zakopala v to vojno.

Dopisi.

Iz Št. Janža na Dolenjskem. 14. oktobra. Veliko veselje je nastalo med nami, ko smo izvedeli, da kandidira za naš volilni okraj za državni zbor Franc Zupančič iz Rakovnika pri Št. Rupertu. Tako je enkrat prav. Pojdite se z visoko politiko solit. Mi kmetje sami najbolje vemo, kje nas čevlji tišči, pa smo doslej vedno neumneži bili, da smo iskali poslanca v farovžu, kjer so nam razne penzionirane uradnike ali duhovnike nasvetovali. Toliko, kakor penzionirani Povše, razume Zupančič gotovo, kar se tiče kmetskih koristi. Zupančič pa ima kot kmet to prednost, da nima zvezanih rok, kakor Povše, ki nosi farovške verige in mora za koristi farovža skrbeti. Kdor dela za korist farovža, ne more delati za korist kmeta. Hvala Bogu, da imamo mej nami kmeta, ki ga lahko pošljemo na Dunaj. Koliko mu bo mogoče opraviti, se ne ve, toliko pa gotovo, kakor kaki duhovnik ali Povše. Ker ti sploh niso nič storili za nas. Zmagati hočemo s kmetom kandidatom. S to kandidaturo smo na Slovenskem kmetje stopili prvokrat na pametno stališče. Kmeta naj zastopa kmeta. Tako pride zanimanje za državne stvari mej kmete, da bodo sami mislili, in se sami brigali za svoje koristi. Tako bo s časom nastopil na naši kmetiji mož, ne pa mevža, ki si sam ne upa stopinje storiti pri volitvah, če nima za seboj — dolgosuknježa. Zatorej vam kličemo vsem kmetskim volilcem našega volilnega okraja: Trebnje, Žužemberk, Kočevje, Mokronog in Radeče: zjedini mo se, delajmo na to, da se nam ta naš prvi nastop posreči! Ne dajmo so slepiti po nikomur. Proti Francu Zupančiču se ne more ničesar ugovarjati, še tega ne, da nemški ne zna. On govori ta jezik dobro. Prišel je že toliko po svetu okolo, da se bo kmalo spoznal v novem mu delu, vrh tega pozna naše potrebe kakor malokdo drugi in ima res srce za kmeta. Živio naš Župančič!

Domače in razne novice.

Državnozborske volitve na Slovenskem. Sedaj se še vrše priprave za volitve, a že te kažejo, da pride do jako ostrega boja. Kandidatje še niso postavljeni. Klerikalcem se sploh ni zdelo vredno, da bi bili volilce vprašali, kdo naj bo kandidat, ampak so kar ukazali, da morajo kmetje vse dosedanje klerikalne poslance zopet voliti. Klerikalci ravnaajo z volilci tako, kakor da bi bile cunje. Na-

rodna napredna stranka postavi seveda tiste za kandidate, za katere se izreko zaupniki. Doslej so znani štirje kandidatje: V Ljubljani bo kandidat dr. Tavčar. Klerikalci se ga boje kakor peklenšček križa. V gorenjskih in notranjskih mestih bo kandidiral dr. Ferjančič. V kmetskih občinah sodnih okrajev Radeče, Mokronog, Trebnje, Žužemberk in Kočevje bo kandidiral načelnik cestnega odbora Fr. Zupančič iz Rakovnika pri Št. Rupertu. V dolenjskih mestih ne bodo več volili dosedanjega poslanca Šukljeja. Volilci so od njega zahtevali, naj izjavi, da bo zvesto stal pri narodni napredni stranki. Šuklje tega ni hotel storiti, nego je rajši umaknil svojo kandidaturo. Volilci bodo zdaj izbrali drugega kandidata, tacega, ki bo stal zvesto pri napredni stranki. Dolenjski meščani so se pokazali o tem kot pravi možje. Čast jim, drugi pa jih posnemajte. V peti kuriji bo kandidat narodne napredne stranke učitelj Luka Jelenc. — Na Štajerskem so postavili za kandidate: v celjski mestni skupini dr. Dečkota, v celjskih kmetskih občinah viteza Berkša, v mariborskih kmetskih občinah Franca Robiča. Za ptujske kmetske občine še niso postavili kandidata. Hud boj bo v peti kuriji. Duhovniki zahtevajo, naj se voli dekan Žičkar, zaupniki pa so se izrekli za tiskarja Drag. Hribarja. Duhovščina agitira z vso silo za Žičkarja, češ, na slovenskem Štajerskem ne sme biti nihče voljen proti volji duhovščine. To je nečuveno izzivanje ljudstva in bilo bi dobro in koristno, če bi ljudstvo na to predrznost odgovorilo s tem, da bi izvolilo svojim poslancem Drag. Hribarja. — V Trstu bo slovenski kandidat v peti kuriji dr. Rybař, a izvoljen bo bržčas laški socialni demokrat. — V Istri bo v peti kuriji kandidiral dr. Laginja, na Goriškem pa dr. Tuma. Če bodo volilci storili svojo dolžnost, bodo naši kandidatje povsod zmagali.

Zakaj dr. Tavčar ni sposoben za državnega poslanca? Naznanilo, da je dr. Tavčar oglasil svojo kandidaturo za državnozborski mandat ljubljanskega mesta, je zadelo naše klerikalce kakor strela z jasnega. Razumemo njihov strah in zato tudi razumemo, da bi radi dali vse tiste tisočake, ki so jih dobili za časa potresa za podporo ljubljanskim prebivalcem, kateri pa so izginili brez sledu, ako bi mogli preprečiti izvolitev dr. Tavčarja. Ker pa dr. Tavčarju ni lahko priti do živega, bi radi klerikalci volilce preplašili, češ, dr. Tavčar ni sposoben za poslanca, ker je — čujte in strmite! — že ministrskega predsednika napadel! Klerikalci smatrajo samo take ljudi za sposobne, ki imajo svet strah pred vsakim ministrom, le take, ki umirajo pred ministri same ponižnosti in udanosti. Kdor si upa tudi ministru zobe pokazati, kdor se zaveda, da ima kot ljudski zastopnik dolžnost, nastopiti, če treba, tudi proti ministrskemu predsedniku, po klerikalnih nazorih ni poklican za poslanca. Klerikalci se tudi ravnaajo po tem, zakaj poslali so v državni zbor same take moze, katerim se kar hlača tresejo, če vidijo kakega ministra, mej njimi je tudi mož, na katerega je neki minister, ko je prišel k njemu, zarenčal: »Kaj pa hočete?«, na kar se je ta poslanec tako prestrašil, da je jecljaje prosil odpuščenja, da je ministra nadlegoval in jo je potem hitro odkuril, ne da bi bil kaj opravil. Če hoče kdo

izvedeti ime tega hrabrega poslanca, naj potrk pri dr. Žitniku. Narodno-napredni volilci se pa lepo zahvaljujejo za take klavrne junake in je pri njih očitano, da se kdo upa tudi z ministrskim predsednikom primerno zaropotati, le priporočilo.

Ignacij Žitnik na agitacijskem potovanju. Piše se nam: V torek, dne 16. t. m., prišel je »doktor« Ignacij Žitnik, bivši državni poslanec za notranjske občine, na Rakek in na Unec, da za-se malo agitira. Mož je bil sicer jeden najslabših poslancev, kar jih je bilo v državnem zboru in tudi za svoje volilce ni storil prav ničesar, a vendar bi bil rad zopet izvoljen. Tudi na Rakeku nima nič zaupanja; da si je kmetско prebivalstvo bolj klerikalno, vendar ni zadovoljno z Žitnikom. Prebrisani Žitnik skuša volilce pridobiti z raznimi obljubami, da poskrbi za Rakek in okolico potrebni vodovod. Ko smo to čuli, nas je res obšla jeza. Kaj misli rimski doktor Nace Žitnik, da smo tako nevedni, da ne vemo, kako stoji z vodovodom? Vprašanje o našem vodovodu ne spada v državni zbor, ampak v deželni zbor, v katerem pa dr. Nace Žitnik in njegovi pristaši prav nič vpliva nimajo. Pa ne glede na to je že brez Žitnika poskrbljeno, da dobimo vodovod. Ta zadeva pride bržčas že v kratkem na dnevni red in to vsled vpliva vojaškega oblastva. Korno zapovedništvo zahteva, da se napravi vodovod, in to z ozirov na vsakoletne vojaške vaje, ki se tod vrše. Žitnik ve to prav dobro in ravno ker ve, da je vodovod zagotovljen brez njega, nam ga je prišel obetat. Mož bi se rad dičil s pavovim perjem, kakor je sploh navada pri klerikatih. Ti sicer nič ne delajo, a če kdo drugi kaj napravi, zahtevajo vendar vso zaslugo za-se.

Daleč smo prišli. Dekan in župnik Kunstelj iz Cerknice je bil pri prizivnem sodišču zaradi žaljenja necega orožnika obsojen na globo 40 K, oziroma 4 dni zavora. Doslej so samo kmetски fantje prišli v konflikte z orožniki, a kakor se vidi, bodo poslej tudi župniki in dekani iskali na tem polju svoje lavorike. Res, daleč smo prišli!

Škof Flapp je vsem duhovnikom poreško-puljske škofije zagrozil, da odstavi vsakega in mu prepove maševati, kdor bi poskusil uvesti glagolico v cerkev. Kakor smo že pred več časom poročali, je rimska kurija izrečno dovolila, da se sme rabiti glagolica tam, kjer je bila kdaj v navadi, škof Flapp pa je svojim duhovnikom kar najstrožje prepovedal, storiti to, kar je papež dovolil!

Cerkvena slovesnost na Brezjah. Predzadnjo nedeljo so na Brezjah posvetili novo cerkev. Prišel je kardinal iz Gorice, prišel je ljubljanski škof in prišli so razni drugi dostojanstveniki. Ali je prišel dr. Šusteršič, tega »Slovenec« ni povedal. In vendar bi bil mož zaslužil pri ti slavnosti odlično mesto. Še bolj čudno pa se nam zdi, da se — sodeč po »Slovincu« — pri tej slavnosti ni omenilo ime ranjke gdč. Ovijačeve. To je ali dokaz najgrše ne-hvaležnosti ali pa dokaz, da se klerikalna gospoda vendar le sramuje načina, na kateri je dobila premoženje gdč. Ovijačeve v roke.

Klerikalna brezobraznost. Preteklo nedeljo so obhajali v župni cerkvi v Preski zajedno cesarsko slavnost. Pri tej priliki

se je ondodni župnik zaletel s svojimi klerikalnimi rogmi v — cesarsko pesem. Ko je namreč organist zaigral na orgljah cesarsko pesem, je to župnik pred oltarjem ostentativno ignoriral s tem, da je začel moliti mej tem prav glasno očenaš, in ko organist ni cesarske pesmi pretrgati hotel, vrgel je mej tem župnik po tleh tudi tabelo, s katere je molitve bral. Organist je zatem prenehal z orglanjem. Nad to netaktnostjo so se celo navzoči klerikalci škandalizovali. Tako se nam poroča iz prav zanesljive strani, in imamo za to več prič.

Maše za dež. Piše se »Gorenjcu«: Neki župnik v radovljiškem okraju noče več maševati za dež in čaka, da bo barometer padel, potem pa bode hitro zopet oznanil mašo za dež, da bi ljudje mislili, da je on izprosil dežja. Tako se govori v njegovi župniji. To je menda tisti »kunštni« duhovnik, kateri je po ljubljanskem potresu pripovedoval svojim župljanom, da je tudi on vedel, da se bode treslo, a ker mu ni bil natančno znan čas potresa, je prej molčal o njem. Kmetje pa mu niso verjeli in so rekli: »Tako tudi mi zdaj lahko govorimo!«

Cerkven shod se je vršiljedno zadnjih nedelj nekje v bližini Tržiča. Tako se je tudi ondi kljub škofovi prepovedi plesalo. Gospodu župniku seveda to ni bilo po volji, zato se poda sam na plesišče osebno zabraniti ples. Toda fantje, vročerkvni Gorenjci, so pokazali g. župniku korajžo, gosp. župnik pa fantom pete.

Istrski deželni zbor. Poroča se, da razpusti vlada istrski deželni zbor, in da se bodo nove volitve vršile meseca aprila leta 1901.

Obsojena rezervista. V šentpeterski vojašnici je bil te dni kontrolni shod. Za dva rezervista je imel ta shod jako ne-ljubih posledic. Moža sta pozabila, da je naša armada nemška. Pri zglasovanju se je prvi pomotoma oglasil s »Tukaj«; domislil se je sicer, da se mora nemški oglasiti in tudi zaklical »hier« a — bilo je prepozno. Drugi je istotako pomotoma zaklical »tu«, — a besede niti do konca ni izgovoril, nego še v isti sapi zaklical »hier«. Pa tudi on je bil izgubljen. Stotnik ju je dal oba aretovati in dobila sta svojo kazen. Jedni govore, da sta dobila moža, ki sta iz pozabljivosti brez vsacega demonstrativnega namena se drznila oglasiti se v svojem materinem jeziku, po sedem dni zavora, drugi pravijo, da sta dobila po 24 ur zavora. Zdaj si bosta vsaj zapomnila, da je Armeesprache nemški jezik; če ju kazen, ki sta jo dobila boli, naj se tolažita s tem, da se bo ž njima še prav tako lepo slovensko govorilo kadar bo pretila — nevarnost.

Roparski napad. Na potu iz Lahovč v Natovice v kamniškem sodnem okraju je 18letni Jurij Kern iz Natovic napadel posestnika Ivana Štuparja iz iste vasi, ga s polenom pobil na tla in ga oropal. Mož je imel samo 10 kron pri sebi. Kern je zbežal v gozd, a orožniki so mu prišli na sled in so ga blizu Kranja ujeli in izročili kamniškemu sodišču.

Svoj denar ukradel. Delavec F. M. je dal svojemu znancu shraniti 7 kron, češ, da so pri njem tudi varno spravljene. Ko pa je ta njegov znanec odšel iz stanovanja, je šel F. M. v stanovanje in vzel iz omare 7 kron in odšel. Tatvina se je

takoj opazila in prijeli so tudi že nekega postopača, ki je bil na sumu, da je tatvino izvršil, a je bil takoj izpuščen, ker niso dobili denarja pri njem. Zdaj pa se je obrnil sum na delavca F. M., da je ta vzel denar nazaj. Le-ta je tajil, a končno se je udal in priznal, da je denar vzel in da je hotel, če bi se mu ne bilo prišlo na sled, potem od svojega znanca zahtevati povračilo denarja. Tako bi si bil svoje premoženje podvojil.

Politično in gospodarsko društvo za Notranjsko bo imelo v nedeljo dne 28. oktobra 1900 v Postojni v gostilni »pri ogrski kroni« ob 1/2 4. uri popoldne občni zbor. Dnevni red: 1. Društveno poročilo. 2. Volitev novega odbora. 3. Razgovor o državnozbornski volitvi. 4. Slučajnosti. Opazka: Ker se bode radi vabljenih zaupnikov 3. točka pričela točno ob 4. uri popoldne, se prosi k občnemu zboru priti točno ob 1/2 4. uri popoldne, da ne bo treba posameznih točk deliti. Na mnogobrojno vdeležbo in svidenje!

Novo gasilno društvo se ustanavlja v Škocijanu na Dolenjskem. Vlada je pravila že potrdila.

Usmrtiti se je hotela žena nekega ljubljanskega peka, ker sta se z možem sprla in stepla. Neki vrtnar je to videl in ji je odvzel nož. Na to pa je žena ušla z doma in je bežala po mestu. Dve dekli sta tekli za njo, in jo ujeli na Tržaski cesti in zopet pripeljali domov.

Z golažem se je skoraj zadavil v Blumauerjevi gostilni v Ljubljani kajžar Štefan Vesel iz Velike Slivnice. Ostal mu je kos mesa v grlu, da ga ni mogel ne naprej ne nazaj spraviti. Šel je v deželno bolnišnico, da so mu izvlekli iz grla kos mesa.

Nesreča. Iz Mengša se nam piše 16. t. m.: V noči od ponedeljka na torek zgodila se je tu neka čudna nesreča. Ces. kr. orožniški postajevodja Josip Fazan je v sanjah, misleč, da gre skozi duri, skočil skozi okno prvega nadstropja ter si pri tem padcu zlomil desno nogo. Odpeljali so ga v deželno bolnico.

S špiritom polil se je v Kranju Andrej Veternik, trgovski pomočnik pri g. Kreutzbergerju. V svoji lahkomiselnosti je potem zažgal špirit, ki se je razlil po tleh. Plamen je užgal tudi njegovo obleko ki je začela goreti. Veternik je bil po životu ves opečen. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

Petrov krajcar. Italijanki profesor Nitti piše: Zakaj išče papež in vse duhovništvo tako trmasto obnovitev papeške države, dasiravno ne veruje niti papež, niti jeden kardinal ali škof, da bi bilo možno povrniti papežu posvetno moč? Zato, ker znači ideja preganjanja za papeštvo hkratu neko moč. Katoliki Irske, Nemčije, Amerike mislijo, kadar pošiljajo svoje milijone, da so ti milijoni milostni darovi zazužnjenu in preganjanemu starcu, dasi to ni istina. Čim dalje leži kaka dežela od Rima, tem bolj je ondi spačena resnica o položaju papeža, tem večji so dohodki »Petrovega krajcarja.« A družega nego »Petrovega krajcarja« papežu sploh ni treba! S tem pa ni rečeno nič slabega o papežu, saj tega denarja ne rabi le za-se, a Vatikan je dvor, ki stane več kakor vzdrževanje dvora italijanskega kralja. Razen tega ima Vatikan tudi diplomcijo,

ki velja na leto milijone. Vatikan je nadalje središče močne propagande, ki ima in mora imeti velika sredstva. Letni proračun Vatikanu znaša okoli 20 milijonov lir. Da se ta svota more pokriti, za to je treba »Petrovega krajcarja.« Zakon z dne 13. svib. 1871 je zagotovil papežu letno 3½ mil. lir, a Vatikan je ni hotel sprejeti, kar je čisto umljivo. Za pokritje stroškov bi ta svota ne zadoščala, ali katoliškemu svetu bi se zdela ta svota ogromna, a »Petrov novčič« bi kapal slabše. So pač fikcije, ki so postale potreba, a lepa cesta žalosti in preganjanje pomaga papežu, da vzdrži proračun, katerega mu je treba. Sprava z Italijo pa bi ga znatno zmanjšala. —

Ubogi papež! Po naših cerkvah se slišijo večkrat pridige o veliki siromaščini sv. očeta, tega ubogega jetnika italijanskega! In naše ljudstvo res verjame, da se papežu godi slabše kot vsakemu vaškemu župniku. No iz vatikanskih krogov informovana »Lombardia« poroča, da je dobil papež v letošnjem »sv. letu« denarnih darov nič manj kot 600 milijonov frankov. Lepa svotica za siromašnega jetnika! A vendar bodo župniki in kaplani še vedno rotili revno kmetiško ljudstvo, naj prinaša svoje krajcarčke za »Petrov vinar«!

Na čem umirajo ljudje? Neki angleški znameniti tednik poroča, da umre izmed milijona ljudi: za starostjo 900, za putiko ali za protinom 1200, za ošpicami 18.400, za kapjo 2700, za šenom 7000, za jetiko 7500, za škarlatico 48.000, za oslovskim kašljem 25.000, za vročinskimi (tifoznimi) boleznimi 30.000 in za revmatizmom 7000 oseb.

Mornarji razbojniki. Iz Aten poročajo o strašnem zločinu. Parobrod »Charis« se je blizu otoka Androsa razbil in potopil. A parnik so nalašč upropastili mornarji, rodod Arabci. Kapitan, Hrvat Sopranic je ukazal mornarjem, naj rešijo potnike, a mornarji so jih napadli in oropali. Rešilne pasove so prodajali za najvišje cene in v čolne niso pustili nikogar, kdor ni plačal. Zato je našlo v valovih smrt nad 40 oseb. Mornarji so ušli, a v Pireju so jih ujeli in zaprli.

Zopet eden! Rimski kasasijski dvor se je bavil te dni v zadnji istanci z goljufijami duhovnika Antonia Grassa iz Gajazza, ki je bil lani v Benetkah radi raznih sleparstev obsojen v triletno ječo ter bil postavljen pod policijsko nadzorstvo. Tega duhovnika je bil škof v Newyorku radi nesramnega življenja suspendiral »a divinis«, t. j. čitati ni smel maše in ni smel podeljevati zakramentov. Šel je na to v Rim in si tam — baje z denarjem — pridobil zopet pravico, da sme brati mašo. Opravljal je to seveda zopet za denar v cerkvi sv. Evstahija pri Pan-

teonu. Dobil je za vsako mašo 1 liro 50 centimov do tri lire. Poleg tega je bil spovednik nun (!) pri Garibaldijevem mostu. Ko so ga aretovali, se je izkazalo, da je imel lepo trgovino z nesramnimi slikami, fotografijami, ter da je bil zelo bolan. Kasasijski dvor je sodbo potrdil.

Čebele mesto golobov. Na Angleškem so pričeli rabiti čebele namesto golobov pismoš. Poročilo se napiše na listek mikrofotografskim potom. Ta se prilepi na čebelo, in tako opravlja izučena čebela mnogo bolje posel pismoš, nego golob. Za vojno so ti poskusi seščno važni, ker se čebela s pismom ne more tako lahko ujeti ali ustreliti kakor golob.

Umor dekleta. Češki listi poročajo iz Kamenic 2. t. m.: Včeraj so bila štiri dekleta napadena, troje deklet je ušlo, četrto pa je neznan moški vlekel v gozd, kjer so jo našli mrtvo s prerezanim vratom. Morilec je ušel.

Dvoboj v vagonu. V pensilvanski postaji Lebanon sta stopila na vlak dva višja, smrtno se sovražeca amerišanska častnika. Kmalu sta se začela prepirati in na hodniku vzlic protestu potnikov streljati drug na drugega. Ustrelila sta vsak po šestkrat, a zadela sta le — sopotnike, katerih večina se je poskrila pod klopi. No, amerišanski listi radi tega prav nič ne zabavljajo.

Samomor dveh zaljubljenecv. Pred nekaterimi dnevi sta izginila na Dunaju agent Karel Reinhardt in njegova zatočenka Mici Nedelkovits. Nihče ni vedel kam sta šla. V torek pa so zagledali pasanti z Aspernskega mostu dve trupli, plavajoči v Dunajskem kanalu. Trupli sta bili zvezani z vrvjo. Neki čolnar ju je spravil v čoln in pripeljal na breg. Takoj so spoznali, da je to 26-letni Reinhardt in 20 letna Nedelkovits. Stariši Nedelkovitseve niso hoteli privoliti v možitev, ker je izgubil ženin pred kratkim službo. Zatorej sta se zaljubljenca sama končala.

Policijski tat. V Premislu sta 16letni Radecki in policijski korporal Zolkiewski kradla po hišah dragotine in različne umetnine ter jih potem prodajala v drugih krajih. Prodajo so posredovali prijatelji. Navadno pa sta se vozila v Lvov, kjer sta zapravljala denar v družbi vlačug.

Strašna nesreča. »Dzienik Polskie« javlja: V Hördenu je neki delavec padel v rov z razbeljenim, raztopljenim železom ter izginil brez sledu na mestu.

Loterijske srečke.

Gradeo, 13. oktobra.	49, 38, 53, 33, 17.
Brno, 17. oktobra.	42, 25, 29, 4, 36.
Dunaj, 13. oktobra.	81, 48, 58, 26, 33.
Lino, 6. oktobra.	88, 79, 57, 18, 89.
Praga, 10. oktobra.	41, 22, 48, 11, 60.
Trst, 6. oktobra.	55, 21, 68, 56, 84.

Tržne cene v Ljubljani

13. oktobra 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povejen, kgr.	1	44
Rež,	14	—	Surovo maslo, „	1	90
Ječmen, „	13	—	Jajce, jedno . . .	—	6
Oves, „	12	60	Mleko, liter . . .	—	16
Ajda, „	18	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, „	18	40	Telečje „	1	20
Koruza, „	14	—	Svinjsko „	1	40
Krompir, „	4	60	Koštrunovo „	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec . . .	1	20
Grah, „	—	20	Golob „	—	45
Fižol „	—	16	Seno, 100 kilo . .	3	20
Maslo, kgr.	2	—	Slama, „	2	90
Mast, „	1	40	Drva trda, klfr. .	7	—
Špeh svež, „	1	36	„ mehka, „	4	50

„Od zrna do zrna pogača.“ Ako se vsak dan nekaj malega prihrani, se nabere kmalu precejšen znesek, ki zlasti pri gospodinjstvu prav dobro pride. Tak prihranjeni znesek se doseže s tem, ako se uporablja za vsakdanjo kavo pol bobove in pol Kathreiner-Kneippove sladne kave, kar se godi že v stotisočih družinah. Na ta način dobi kava lepo, okusno barvo, posebno dober okus, in objednem je tudi zdravju koristna. Povsod, kjer se je ta kava vpeljala, je dosegla najboljši uspeh in jo pijó vedno bolj radi. Poračljja naj se le vselej Kathreiner-Kneippova sladna kava, ki ima sama tudi okus bobove kave. Dobi se povsod, a prodajati se ne sme nikoli na vago in je pristna le v znanh Kathreinerjevih zavitkih.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: **na Kongresnem trgu 14**

Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne vloge dobrodelnih, občekoristnih zavodov in vseh slovenskih društev, kakor tudi delavcev in poslov cele dežele se obrestujejo po 5%.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Dr. M. Hudnik,
predsednik.

Poštna hranilnica ček. št. 849.086.
Telefon št. 135.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Genjena
..... gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

KAVA
DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA
Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU
LJUBLJANI.

Če dobiva se povsod. Če

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro
v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.